

Film Stockholm
Lärarhögskolan i Stockholm

Rapport

Film i skolan

En studie om lärarkompetensutveckling inom
film och mediepedagogik i Stockholms län 2003

Sammanställd av Anqi Lindblom-Ahlm och Staffan Guttman, juni 2003

INNEHÅLL

Inledning	s. 3
Metod	s. 3
Begränsningar	s. 4
Litteratur, tidigare rapporter	s. 4
Läroplanen för grundskolan - LPO94	
Mediepedagogik – idag och imorgon	
Skolbio i Sverige 2002	
Agenda M	
Problemformulering – Se, prata, göra – Om film i skolan	s. 5
Samtalen - Sammanfattning av samtalen :	s. 6
Ekebyhovsskolans ledning	
Vilka idéer finns kring film och filmskapande i skolan?	
Vad gör man idag?	
Vilka är hindren?	
Vad skulle man kunna göra om inte hindren fanns?	
Mål för vidare utveckling av film i skolan	s. 8
Utbildning i arbetslag	
Utveckling av bedömningsformer	
Kunskaper om upphovsrätt	
Avsättning av resurser för inköp av materiel	
Diskussion kring omprioriteringar av befintliga resurser	
Fortsatt utvecklingsarbete	
Referenser	s. 9
Bilaga	s. 10

En studie om lärarkompetensutveckling inom film och mediepedagogik i Stockholms län

Inledning

Tre kommuner valdes ut att ingå i en mindre undersökning. I fokus ligger lärarkompetensen inom film och medier. Frågorna gäller bland annat vilken kunskap som finns och som kan tänkas behövas inom film och medier på skolorna. De tre kommunerna är Ekerö, Nynäshamn och Nacka. De är utvalda utifrån tidigare kontakter och relationer som Film Stockholm och Lärarhögskolan haft. I Ekerö kommun har Film Stockholm genomfört en större utbildningssatsning för elever och lärare under höstterminen 2001. Fyra lärare har deltagit i Lärarhögskolans kurs *Lärande och Strategier* 5p, (Bilaga 1) under vårterminen 2001. I Nynäshamns kommun har totalt åtta lärare deltagit i den kursen under 2000 eller 2001. I Nacka kommun har Ana Graviz, Pedagogiska institutionen vid Stockholms Universitet, genomfört en undersökning av hur film och medier använts i skolan samt vilka förväntningar som finns inför framtiden. Rapporten, som har titeln *Mediepedagogik – idag och imorgon*, har legat till grund för de studier som gjorts i Ekerö och Nynäshamns kommuner.

Arbetet inleddes med att en styrgrupp bildades med representanter från Film Stockholm och Lärarhögskolan i Stockholm (LHS). Styrgruppen synliggjorde vad vi i redan redan gör för att utveckla film och mediekunskap samt lade upp arbetet med undersökningen. Styrgruppen bestod av Johan Malmgren (Film Stockholm) Anqi Lindblom-Ahlm och Margareta Adolphson (LHS). Under vårterminen 2003 utökades gruppen med Staffan Guttman (LHS). De som ledde samtalen på skolorna var Johan Malmgren (Film Stockholm) Anqi Lindblom-Ahlm och Staffan Guttman (LHS). I rapporten benämns dessa som teamet eller vi.

Metod

Styrgruppens diskuterade i första hand att hitta en intervjumetod som både kunde ge information, men också skulle kunna utveckla de intervjuades tankar och idéer. Samtalet valdes som arbetsform för insamlandet av data. Samtalet, en interaktion mellan flera människor, kan synliggöra redan befintlig kunskap, utveckla nya kunskaper samt ge nya insikter hos de deltagande. Styrgruppen ansåg att den egna kunskapen som styrgruppens deltagare besitter kan generera nya tankesätt hos samtalsgruppens deltagare. Vilket innebär att även teamets röster kom att höras. Samtalen dokumenterades med hjälp av digital videokamera. Detta för att teamet skulle kunna delta aktivt i diskussionerna och att vi vid senare tillfälle skulle kunna återvända till ursprungsmaterialet för att kunna sammanställa rapporten. En del av det filmade materialet har sammanställts till en kortfilm för att belysa stämningen och de tankar som framfördes. Samtalen genomfördes på respektive skola:
Ekebyhovsskolan 3 mars: teamet samtalade med en lärare (SO/SV åk 7-9), en lärare (SV/BILD åk 7-9) en lärare (åk 4-6) och en lärare (SV/EN åk 7-9)
Ekebyhovsskolan 5 maj: teamet samtalade med rektorn på Ekebyhovsskolan.
Ekebyhovsskolan 5 maj: teamet samtalade med två lärare (åk 1-3), en förskollärare (åk 1-3) en speciallärare (åk 2-3) och en lärare (med ansvar för IT i arbetslaget)
Ösmo skola 21 maj: teamet samtalade med en lärare (särskola åk 7-9) och en lärare (särskola åk 1-3) samt en lågstadielärare från grundskolan (åk2-3).

Begränsningar

En av svårigheterna var att få möjlighet att få tid att besöka skolorna. Både skolledare och lärare var positiva till att vi skulle komma, men problemet var att hitta en lämplig tidpunkt, ett problem som verkar vara återkommande. Även Ana Graviz har i sin rapport beskrivit detta: ”Att inte flera lärare besvarade enkäten förklarade andra lärare med tidsbrist [...] Lärarna förefaller uppfatta sin arbetssituation som så pressad att de reagerar negativt på allt som de kan uppleva som en ”extra grej”¹. I Nynäshamns kommun fick vi kontakt med skolledare på Viaskolan som lovade att ordna lärarträffar. Dock visade det sig att lärarna på skolan inte ansåg sig ha tid i sina tjänster för sådant samtal. Och som Ana Graviz konstaterar ”Det visade sig också vara svårt att få lärare att hitta tid för att bli intervjuade på arbetstid. Och de ville inte ge bort sin privata tid.”² Därför togs kontakt med Ösmo skola i Nynäshamns kommun. De hade möjlighet att ta emot oss i mitten på maj månad. Skolledaren hade dock inte möjlighet att delta. I Ekebyhovsskolan skulle vi ha träffat tre lärarlag samt skolledaren, men ett av lärarlagen hade inte heller möjlighet att delta på grund av annat arbete just den dagen.

Litteratur och tidigare rapporter

Under arbetets gång har styrgruppen tagit del av rapporter och styrdokument som presenterar mediearbetet ur olika aspekter. Här nedan följer några axplock ur dessa:

Läroplanen för grundskolan – LPO 94

I grundskolans styrdokument ser man framförallt inom ämnena bild, svenska och samhällsorienterade ämnena skrivningar som lyfter fram film och medieundervisning. I kursplanen för svenska står det bland annat att ”Ämnet skall ge läs-, film- och teaterupplevelser och tillfällen att utbyta erfarenheter kring dessa [...] Skönlitteraturen, filmen och teatern öppnar nya världar och förmedlar erfarenheter och upplevelser av spänning, humor, tragik och glädje.”

I kursplanen för samhällsorienterade ämnen lyfts frågan om medierna och samhället fram. ”Medier och mediers budskap spelar en stor roll när människor bildar sina uppfattningar. I de samhällsorienterade ämnena skall eleverna bli förtrogna med olika sätt att kunskapa samt utveckla insikter i hur olika medier kan användas och hur de påverkar människan och samhället.”

Ämnet bild ”syftar till att utveckla såväl kunskaper om bilden som kunskaper i att framställa, analysera, kommunicera med bilder [...] och leda till att eleven skaffar sig en egen ståndpunkt i en verklighet med stort visuellt informationsflöde.”

Ana Graviz rapport *Mediepedagogik – idag och imorgon*. En studie av förutsättningarna för utveckling av mediepedagogiskt arbete i Nacka Kommun.

Maj 2002 .

Ana Graviz har gjort en studie av förutsättningarna för utveckling av det mediepedagogiska arbetet i Nacka kommun. Graviz söker kunskap om Kultur Nackas betydelse för mediearbetet i kommunens skolor och om förutsättningarna för en utveckling av arbetet. I studien belyser hon möjligheter och svårigheter i det mediepedagogiska arbetet samt framlägger förslag till gemensamma mål för skola och Kultur Nacka.

---

¹ Graviz A. *Mediepedagogik – idag och imorgon* sid 46

² Graviz A. *Mediepedagogik – idag och imorgon* sid 47

Totalt har 69 lärare och åtta rektorer deltagit i studien. De representerar sammanlagt 34 av de 40 skolor som studien hade som undersökningsfält. Som metod har hon använt sig av enkät och intervjuer.

I sin undersökning har Graviz inte funnit några spår av kursplanens riktlinjer angående film och medier i var sig den kommunala skolplanen eller skolornas lokala arbetsplaner. Graviz menar att det inte finns någon samstämmighet mellan kursplanernas riktlinjer och praktiken. I undersökningen visar lärarna på svårigheter med att arbeta med kultur i skolan, där olika ämnen har olika status och mediepedagogik ses som något extra. Graviz menar att det av den anledningen är angeläget att mediepedagogiska frågor förs in i skolplanerna.

Viklund K., Österholm C. Skolbio i Sverige 2002 Svenska Filminstitutets kartläggning
Skriften kartlägger skolbioverksamheten i Sveriges 289 kommuner. För de tre kommuner som vi har i vår undersökning redovisas följande:

Ekerö: Skolbio finns utan ekonomiskt stöd från Filminstitutet. 19 filmvisningar är genomförda under lå 2001/2002

Nacka: Skolbio finns utan ekonomiskt stöd från Filminstitutet. Ett kommunövergripande ansvar finns för visningarna. 68 filmvisningar är genomförda under lå 2001/2002

Nynäshamn: Skolbio har tidigare bedrivits men verksamheten är vilande. Inga filmvisningar är genomförda under lå 2001/2002

Agenda M – diskussionsunderlag för ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete. Svenska Filminstitutet April 2003.

Syftet med rapporten: ”att ge inspiration och idéer för ett utvecklingsarbete kring arbetet med medier i skolan. Visionen är att varje kommun utarbetar en mediepedagogisk plan.”

”Lärare och lärarlag har ett gemensamt ansvar att ge barn och ungdomar förutsättningar att bli delaktiga i mediasamhället och att skapa möjligheter att reflektera kring den roll medierna spelar i vårt samhälle...”

Att medborgarna kan hantera olika medier och deras roll ”är en fråga om yttrandefrihet och en förutsättning för demokrati”.

Mål med det mediepedagogiska utvecklingsarbetet:

- ”skapa delaktighet kring mediefrågornas betydelse i alla ämnen och kunskap om mediarbetets möjligheter vad gäller att utveckla innehåll och arbetsformer i skolan.”
- ”inventera och utveckla resurser eller strukturer som finns i kommunen och som kan ge stöd, inspiration eller kompetensutveckling för skolans arbete med medier.”

Problemformulering – Se, prata, göra – Om film i skolan

Unga människor ser mycket på rörliga bilder. Skolan förväntas ta en stor del av ansvaret för att öka elevernas medvetenhet kring mediernas samhälleliga roll, som en grund för demokratiseringen av både skola och mediasamhälle. I läroplanen står att textbegreppet ska vidgas till att omfatta kritiskt granskande och analyserande av såväl skrift- som bildbaserade texter. Eleverna ska utveckla sin förmåga att söka, sovra och bearbeta information från såväl muntliga som tryckta källor.

Vi ville undersöka lärarnas syn på och kompetens kring film i skolan. Framför allt tre begrepp fann vi intressanta att använda som utgångspunkt: se, prata, göra. Se – att eleverna får se film i skolan. Prata – att analysera och bearbeta materialet. Göra – att eleverna själva har möjligheter att producera och presentera film.

Mer konkret ville ha svar på frågor som:

Vilka idéer finns kring film och filmskapande i skolan? Vad gör man idag? Vad vill man göra och vilka är hindren? Vad skulle man kunna göra om hindren inte fanns?

Intervjuerna – sammanfattning av samtalen om film i skolan med Ekebyhovsskolan i Ekerö kommun och Ösmoskolan i Nynäshamns kommun.

Ekebyhovsskolans ledning

Ekebyhovsskolans rektor uppger självkritiskt att inte tillräckligt gjorts på skolan för att få in film i undervisningen. Bilden ses visserligen som viktig i utbildningen, ”där man kan hänga upp lärandet”, men rädslan är samtidigt stor för att kaos utbryter i klassrummen. Konflikten mellan ett traditionellt och icketraditionellt tänkande uppges bromsa utvecklingen mot en förändring av ”tänket”. Betygskriterier och bedömningar av elevers/elevgruppers kreativa arbetsprocesser efterlystes som ett sätt att föra utvecklingen vidare. Kompetensutveckling samt resurser i form av pengar vore givetvis önskvärt.

Hon anser samtidigt att det är viktigt att även se på vad man kan göra med de resurser som redan finns. En del ”icketraditionell” undervisning har ändå skett och sker i form av teman med redovisningar av bild- och filmslag. Det är i dessa sammanhang man i undervisningen talar om vikten av att lära sig tolka det man ser genom arbete med rörlig bild. Eleverna måste i högre grad få tillfällen att jobba projektinriktat. Men det behövs en kompromiss, säger rektorn, där både lärare och elever tänker om. Eleverna behöver en målsättning om vad det hela ska leda fram till.

Vilka idéer finns kring film och filmskapande i skolan? Vad gör man idag? Vilka är hindren?

Film och medieundervisning uppges inte vara inskrivet i handlingsplanen på någon av skolorna. Trots att intresset finns har man på flera håll svårt att se hur det kan utgöra ett naturligt inslag i undervisningen och bli ett verktyg inom alla ämnen. En av anledningarna är enligt lärarna oklarheter om vem som har ansvaret. Någon kunnig person bör ha det övergripande ansvaret för att intentionerna verkligen genomdrivs.

Att filma ses annars som viktigt av lärarna. Två av dem använder videokameran för att med dokumentationer komplettera undervisningen i bland annat SO. De säger att det är värdefullt för eleverna att se sig själva och verkligen känna att de gjort en bra redovisning. Genom kameran kan det vara lättare att få dem som annars är tysta att utvecklas och växa. Filmade dokumentationer är även bra när det gäller att gå tillbaka och se hur man gjorde i t ex i tidigare årskurser, göra jämförelser och studera hur det utvecklats. Samtidigt bör alla veta att man inte måste var expert för att göra film. ”Man skulle kunna beskriva en dag i sitt liv, å la TV:s program, där ungdomarna får en kamera att dokumentera med.” och ”Att filma ska kunna användas som ett ”naturligt” redskap, dels för att det är kul, men också som en kontinuerlig del i undervisningen.” ”Det är också upp till mig (som lärare) att lära mig.” Utrustningen på skolorna är dock otillräcklig för att eleverna ska kunna göra egen film. Dålig ekonomi samt brister i handhavandet uppges vara två av orsakerna. Även diskussionen kring omprioritering av de resurser som man redan har är eftersatt. Behovet gäller framför allt digitala videokameror med redigeringsstation. På en skola finns visserligen en digital videokamera, men som endast används av högstadiet. Mer eller mindre vattentäta skott försvårar kontakten mellan låg-, mellan- och högstadium. I bästa fall består utrustningen av digitala stillbildskameror samt någon privat VHS-kamera. Redigeringsmöjligheter saknas genomgående.

En lärare menar att ungdomarna inte har tid att fundera så mycket på filmerna de ser. En annan tillägger att eleverna tycker det är jobbigt att skriva om filmerna man sett, men att det i diskussionen efteråt kan bli utvecklande ”när de måste tänka till om filmen”. Hon tycker inte att eleverna ser tillräckligt kritiskt på medieutbudet och menar att det måste finnas möjligheter att följa upp detta. I Ana Graviz rapport diskuteras också det kritiska tänkandet: ”Kritiskt tänkande är en av de grundläggande målsättningarna. Ofta påtalas aspekter som demokrati och mediernas kommunikativa aspekter samt att lust och kunskapandet bör relateras till varandra. [...] Vidare anser lärarna att eleverna skall förstå och vara kritiska mot medierna: ” Att eleverna ska få pröva att avslöja sånt som man försöker lura i dem”. ”³

Det finns ”filmkunnig” personal i båda skolorna. Några av lärarna har gått vidareutbildning på Lärarhögskolan och har där lärt sig att både filma, redigera och analysera. De uppger sig efter kursen vara peppade, med många bra tips på hur man kan använda film i undervisningen. På flera håll ses dessa som eldsjälar av övriga lärare, med engagerat tänkande samt tekniska och pedagogiska kunskaper. Samtidigt upplever sig dessa eldsjälar som ensamma inför uppgiften och det är i längden svårt att driva frågan vidare. Man behöver stöd av varandra för att etablera tänkandet kring hur man kan använda film, både se, prata och göra. Kan man t ex lämna in en film i stället för en uppsats? frågar sig en av lärarna. Flera av dem säger också att rädsla inför tekniken är bidragande orsak till varför film inte blivit en mer prioriterad fråga. Vidareutbildning av hela lärarlaget efterlyses generellt. Förutom lärarna som redan gått fortbildning har de övriga ringa eller ingen erfarenhet av videofilmning och redigering.

Ekebyhovsskolan har avtal med Mediecenter Stockholm och har därifrån fått filmer, men kostnaden upplevs som hög och därför har diskussioner inletts om att starta eget filmarkiv. Det är dock problematiskt att visa egna filmer. Lärarna tycker det är anmärkningsvärt att styrdokumentet å ena sidan säger att man ska visa film i skolan, men att lagarna å den andra, gör det svårt att visa material från egna videoband, t ex upptagningar från TV. Därför vill man ha mer kunskaper om upphovsrätt och lagar kring att visa film i skolan och efterfrågar samtidigt en eventuell förändring av lagstiftningen.

Skolbio har använts till en del, uppger en av lärarna på Ekerö. Ett problem finns dock i samarbetet med andra skolor vid beställningen av filmerna, då många av hennes elever redan sett de filmer som skolbion erbjuder. Då uppstår lätt disciplinproblem. Även disciplinproblem lyfts fram i A. Graviz rapport: ”Skolbioverksamheten i Nacka är bra. Bra filmer och bra intresse av Nacka Kulturs personal. Vi på ”XXX” har dock en del disciplinproblem med elever när vi åker dit, det är inte så lyckat att hela vårt högstadium åker på en gång.”⁴ Läraren på Ekerö vill ha möjligheter att även visa filmer av smalare karaktär som man kan diskutera kring. Läraren berättar att det tidigare avsattes kommunala medel för att tillsammans med en filmpedagog diskutera filmerna. Det var givande för henne som lärare. Filmpedagogen kunde diskutera till exempel ljussättning, färger och språk i filmerna, vilket man som 1-7 lärare inte är utbildad i. Lärarna i Ösmo kände inte till begreppet skolbio.

---

³ Graviz A. *Mediepedagogik – idag och imorgon* sid 23

⁴ Graviz A. *Mediepedagogik – idag och imorgon* sid 29

Vad skulle man kunna göra om inte hindren fanns?

På frågan om vad som är möjligt att göra ifall man inte behövde tänka på ekonomi, tidsbrist, sätts inköp av utrustning i första rummet. Därefter att i lärarlag tillägna sig teoretiska och praktiska kunskaper genom fortbildning. När det gäller skolans arbetsätt så behöver man vidareutveckla kunskaper om icketraditionella tillvägagångssätt – att våga släppa lös eleverns inneboende kreativitet. Exempelvis genom att göra film om särskolan/skolan, låta eleverna filma och dokumentera del av sina egna liv, låta elever lyfta fram viktiga frågor som de anser bör finnas på agendan. Filma skeenden för att kunna se utvecklingen hos eleverna. Man skulle kunna göra andra bildbaserade läromedel med hjälp av datorprogram. ”Vi styrs ju hela tiden av bilder. Målet borde vara att göra egna bilder”. Förutom fortbildning ser lärarna gärna att specialutbildade pedagoger medverkar i skolans genomförande av att både göra film och analysera filmer man har sett.

Mål för vidare utveckling av film i skolan

Utbildning i arbetslag

Fortbildning av lärare har gjorts i bland annat Lärarhögskolans regi. Under samtalen efterfrågades dock utbildning i arbetslag som en viktig faktor när det gäller att gå vidare. Det blir alltför arbetsamt att ensam driva frågan på skolan. ”Man behöver stöd och hjälp för att tordas ta klivet ut i teknik och pedagogik”, som en lärare säger och tillägger: ”Ja, jag blir jättesugen att försätta detta.” Tekniska och pedagogiska kunskaper behöver gå hand i hand. Problemet verkar vara olika rädslor för att inte ha kontroll över tekniken eller situationen. Fortbildning tillsammans är en förutsättning för att lärare ska våga ta steget. Det skulle behövas fortbildning om vad som faktiskt står i styrdokumentet för att uppgradera vikten av den rörliga bilden i skolan. Eller som en av lärarna sa i vårt samtal: ”Lärare och ledning skulle kanske vakna till och säga: Hoppsan! Det här åligger faktiskt mig”

I fortbildningen behöver alla aspekter lyftas fram. Se, prata, göra men också att tänka.

Utveckling av bedömningsformer

Rektorn på Ekebyhovsskolan säger att en utveckling av bedömningsformer bör finnas med bland de prioriterade frågorna. För eget vidkommande ska hon inom kort studera problemet mer ingående. I allmänhet upplever sig inte lärarna ha tillräckliga redskap för att bedöma estetiska arbetsprocesser och grupparbeten. Hur ska bedömningen av ett grupparbete med redovisningsformen av en dokumentärfilm ske?

Kunskaper om upphovsrätt

Enligt styrdokumentet ska film visas i skolan, men lagstiftningen tillsammans med olika andra praktiska skäl är samtidigt ett hinder för detta. Vi tycker att detta ger anledning till att se över problemet, eventuellt mot en förändrad lagstiftning när det gäller att visa film och inspelade TV-program i skolan.

Avsättning av resurser för inköp av materiel

Under samtalen framkom en avvaktande inställning till inköp av redigeringsutrustning på skolorna, i det att kostnaden skulle bli för stor. Vårt intryck är emellertid att oklarheter kring prisuppgifter gör att man ofta inte vet att en dator tillsammans med redigeringsstation inte kostar speciellt mycket i förhållande till vad det kan ge för effekter på lärandet om film och medier.

Diskussion kring omprioriteringar av befintliga resurser

Ekebyhovsskolans rektor och flera av lärarna i båda skolorna önskade dessutom en vidare diskussion kring omprioritering av redan befintliga resurser. Genom en utveckling av undervisningen mot ett mer icketraditionellt tänkande kan både tid och andra resurser som pengar omdirigeras att omfatta även film och filmskapande i skolan.

Fortsatt utvecklingsarbete

Vi anser att det som föreslås i Agenda M måste få chans att växa. De två målen borde kunna utgöra grunden för ett vidare arbete i kommunerna.

- ”skapa delaktighet kring mediefrågornas betydelse i alla ämnen och kunskap om mediearbetets möjligheter vad gäller att utveckla innehåll och arbetsformer i skolan.”
- ”inventera och utveckla resurser eller strukturer som finns i kommunen och som kan ge stöd, inspiration eller kompetensutveckling för skolans arbete med medier.”

Det handlar om prioriteringar av befintliga kunskaper, tillskott av resurser och framförallt utbildning. Eller som en av lärarna uttryckte det: ”Det är svårt att vara en enda eldsjäl i en grundskola i kris.”

Avslutningsvis vill vi rikta ett varmt tack till rektor och lärare i Ekebyhovsskolan samt lärarna i Ösmo skola som deltog i samtalen!

Referenser

Graviz A. *Mediepedagogik – idag och imorgon*, maj 2002

Lundquist D *Mediepedagogik i Malmöstad* sid 16 sammandrag av Graviz rapport, april 2003

1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (LPO94), <http://www.skolverket.se/pdf/lpo.pdf>

Viklund C. *Agenda M – diskussionsunderlag för ett mediepedagogiskt utvecklingsarbete*. Svenska Filminstitutet april 2003.

Viklund K., Österholm C. *Skolbio i Sverige 2002* Svenska Filminstitutets kartläggning

Bilagor

1: Kursplan Lärande och strategier

Bilaga 1:

**LÄRANDE OCH STRATEGIER - EXEMPLET SO-ÄMNEN,
UPPDRAG, 5 poäng
Learning and Strategies for Learning, Commission, 5 Credits**

LÄRDOK-kod: U1047U

1 BESLUT OCH RIKTLINJER

Kursen ges som delkurs i uppdragsutbildning för blivande lärare 1-3 i ämnet didaktik inom intervallet 1-20. Kursansvarig institution är Institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande. Kursplanen har beslutats av Institutionsstyrelsen vid institutionen för undervisningsprocesser, kommunikation och lärande 2001-01-16 och fastställts av Utbildningsnämnden 2001-03-20.

2 FÖRKUNSKAPSKRAV

Kursen vänder sig till deltagare i uppdragsutbildning av förskollärare/ och fritidspedagoger till lärare mot lägre åldrar, etapp 1.

3 SYFTE

Kursen syftar till att öka deltagarnas kunskaper om olika handlingsmönster kring ett undersökande arbetssätt inom SO-ämnena och att synliggöra ett vidgat textbegrepp och de estetiska arbetsprocesserna för att stimulera till olika arbets- och dokumentationsformer för deltagarna och deras elever.

4 INNEHÅLL OCH UPPLÄGGNING

Mål för kursen upprättas i samband med kursstart. Kursen planeras, genomförs och utvärderas i samråd med deltagarna.

Under kursen arbetar deltagarna gruppvis med produktioner och fältstudier för att sedan i seminarieform reflektera kring olika medieformers möjligheter och begränsningar, lärande- och estetiska arbetsprocesser samt litteraturen.

Undersökande arbetssätt

En fältstudie genomförs som dokumenteras och redovisas med hjälp av olika medier, såsom bild, ljud, rörlig bild, interaktivt media och/eller genom scenisk gestaltning. Vid redovisningen analyseras fältstudien, dokumentationen och lärandeprocesser.

Vidgat textbegrepp

Övningar i grupp skall skapa förståelse för de estetiska arbetsprocesserna och medierna och därmed synliggöra innebörden av ett vidgat textbegrepp. Övningar redovisas och analyseras för att synliggöra lärande och strategier för deltagarna i syfte att skapa lärandesituationer för elever.

5 EXAMINATION

Kursen examineras i relation till uppställda mål.

Examinationen sker med utgångspunkt från ett aktivt deltagande i de gemensamma produktioner som utgör en väsentlig del av kursen. Produktionerna, de teoretiska texterna och ett analyserande förhållningssätt i diskussioner, fungerar som underlag i slutredovisningen.

I betygssättningen används betygen Godkänd eller Underkänd. Deltagare som underkänts två gånger av samma examinator i de olika kursmomenten har rätt att begära att ny examinator utses för att bestämma betyget.

Deltagare som har godkänts på kursen skall på begäran få kursbevis. Detta kursbevis ska innehålla texten: ”Detta bevis avser uppdragsutbildning.”

6 KURSLITTERATUR OCH ÖVRIGA LÄROMEDEL

Förutom litteratur innehåller kursen artiklar ur pedagogiska skrifter, artiklar eller annan information hämtad från internet och några TV-program. Den litteratur som i litteraturlistan står som egen vald, väljs i samråd med kursledningen. Eftersom tyngdpunkten under kursen läggs på produktioner och fältstudier kommer sidantalet för läsning totalt sett inte uppgå till 200 sidor per poäng.

Skolverket. (1998). *Lpo 94*. Stockholm: Fritzes offentliga publikationer. 19 s
<http://skolverket.se>

Skolverket. (2000). *Kursplaner och betygskriterier Grundskolan 2000*. Urval 30 s
Stockholm: Skolverket och Fritzes. <http://skolverket.se>

Kommentarer till kursplaner och betygskriterier Grundskolan 2000 (2000). 15 s
Urval. Stockholm: Skolverket och Fritzes.
<http://skolverket.se>

Lindqvist, S., & Hyltegren, G. (1995). *Att utveckla elevers tänkande*. 50 s
Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Bengtsson, B., & Bengtsson, H. (1995). *Forskningsboken Zigma*. 98 s
Stockholm: Almqvist & Wiksell.

Skolverket. (1999). *Det öppna lärorummet*. 95 s
Stockholm: Skolverket och Fritzes. Beställningsnummer 99:452

Persson, M. (red.) (2000). <i>Populärkulturen och skolan</i> . Lund: Studentlitteratur.	130 s
Skolverket (2000) <i>Film för lust och lärande</i>	47 s
Gripsrud J. (2000). <i>Mediekultur och Mediesamhälle</i> . Urval. Göteborg: Daidalos	100 s
Ur Andersson, L-G., Persson, M., & Thavenius, J. (1999). <i>Skolan och de kulturella förändringarna</i> . Urval. Lund: Studentlitteratur.	ca 75 s
Wehner-Godée, C. (2000). <i>Att fånga lärandet</i> . Stockholm: Liber.	120 s
Valbar litteratur om Media eller Lärande	ca 100 s
Valbar litteratur i anslutning till fältstudien	ca 60 s
Artiklar ur pedagogiska tidskrifter eller dagstidningar	ca 30 s
Artiklar hämtade från ITISdelegationens hemsida http://www.itis.gov.se	ca 30 s
Videoproduktioner om lärande, IT och media	ca 2 h